

Informacja
dla Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
o działalności Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie rehabilitacji
zawodowej
i społecznej osób niepełnosprawnych w roku 2017

(art. 35 ust. 1 pkt 3 Ustawy z dnia 27 VIII 1997 o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych)

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie
2018

Spis treści:

Wstęp	4
1. Orzecznictwo dotyczące niepełnosprawności	6
2. Realizacja wojewódzkiego programu dotyczącego wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych	6
2.1. Skuteczna profilaktyka niepełnosprawności	7
2.2. Efektywne ograniczanie i łagodzenie skutków niepełnosprawności	10
2.3. Zapewnienie kompleksowego wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, w tym w ramach działań instytucji i organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego	12
2.4. Ułatwienie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej dostępu do edukacji na każdym poziomie	14
2.5. Podniesienie poziomu aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych	17
2.6. Skuteczne wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych	25
3. Opracowywanie i przedstawianie Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych informacji o prowadzonej działalności	26
4. Dofinansowanie robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych	26
5. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania Zakładów Aktywności Zawodowej	27
6. Opiniowanie wniosków o wpis do rejestru ośrodków przyjmujących grupy turnusów rehabilitacyjnych	27
7. Współpraca z Wojewódzką Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Marszałku Województwa Lubelskiego	28

8.	Współpraca z organami administracji rządowej oraz powiatami i gminami w realizacji zadań wynikających z ustawy	29
9.	Kontrole umów zawartych w ramach zadań samorządu województwa z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych	30
10.	Podsumowanie	31

Spis tabel załączonych do dokumentu:

- Tabela 1. Wykaz fundacji i organizacji pozarządowych, którym w 2017 r. zlecono do realizacji zadania samorządu województwa z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.
- Tabela 2. Spis umów dot. dofinansowania robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych w 2017 r. wraz z limitami dofinansowania oraz kwotami wypłaconymi.
- Tabela 3. Wykaz kontroli wykonania umów dot. zadań samorządu województwa z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, przeprowadzonych przez pracowników Oddziału Rehabilitacji Społeczno - Zawodowej ROPS w 2017 r.

Wstęp

Zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, zadania przypisane ustawowo do realizacji samorządowi województwa obejmowały w 2017 r:

- realizację Wojewódzkiego programu dotyczącego wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2014 - 2020,
- opracowywanie i przedstawianie Pełnomocnikowi Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych informacji o prowadzonej działalności,
- dofinansowanie robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie kosztów utworzenia i działalności Zakładów Aktywności Zawodowej,
- opiniowanie wniosków o wpis do rejestru ośrodków przyjmujących grupy turnusów rehabilitacyjnych,
- współpracę z Wojewódzką Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Marszałku Województwa Lubelskiego,
- współpracę z organami administracji rządowej oraz powiatami i gminami w realizacji zadań wynikających z ustawy,
- współpracę z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym zlecanie organizacjom pozarządowym na podstawie art. 36 ust. 2 ustawy zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Wzorem lat ubiegłych, niniejsza informacja została sporządzona na podstawie informacji będących w posiadaniu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie, z racji wykonywanych zadań oraz w oparciu o dane przekazane przez instytucje funkcjonujące w obszarze szeroko pojętej polityki społecznej, w tym Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie, Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego, Lubelskie Kuratorium Oświaty, uczelnie wyższe funkcjonujące w województwie lubelskim, powiatowe centra pomocy rodzinie, powiatowe urzędy pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Systematyczna analiza danych przekazywanych co roku przez ww. instytucje pozwoliła na zobrazowanie funkcjonowania systemu wsparcia i aktywizacji osób niepełnosprawnych zamieszkujących region na przestrzeni kilkunastu lat. Umożliwiła podjęcie próby zidentyfikowania problemów i potrzeb środowiska osób niepełnosprawnych oraz

działalności instytucji i organizacji ukierunkowanych na wsparcie tego środowiska. Cykliczne opracowywanie materiału o całorocznych działaniach wielu instytucji i podmiotów sektora pozarządowego pozwoliło na poszerzenie wiedzy o obecnej sytuacji osób niepełnosprawnych, jak też rozwiązaniach i kierunkach działań, które wywarły największy wpływ na jej ukształtowanie. Analiza danych daje możliwość oceny efektywności podejmowanych przedsięwzięć, zwrócenia uwagi na obszary, w których nastąpiła poprawa w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych, jak też obszary, w których sytuacja jest niepokojąca, obserwuje się stagnację, brak skutecznej pomocy, promowanie działań nieefektywnych.

1. Orzecznictwo dotyczące niepełnosprawności.

Powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności wydały w 2017 r. 30 988 orzeczeń dot. niepełnosprawności osób po 16 roku życia. 28 911 dotyczyło określenia stopnia niepełnosprawności, 1 109 niezaliczenia do osób niepełnosprawnych i 968 odmowy ustalenia stopnia niepełnosprawności. Wydano 11 576 orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych po raz pierwszy, z 31,82% spośród nich dotyczyło stopnia znacznego, 39,80% umiarkowanego, a 28,38% lekkiego.

Liczba orzeczeń dot. ustalenia niepełnosprawności (osoby poniżej 16 r. życia) wyniosła w przywołanym wyżej okresie 5 484. Wydano 4 801 orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych (blisko 88,00% wszystkich orzeczeń dot. osób poniżej 16 roku życia).

Spośród wniosków dot. osób po 16 roku życia złożonych w powiatowych zespołach do spraw orzekania o niepełnosprawności 24,00 % dotyczyło odpowiedniego zatrudnienia 23,80% korzystania z systemu środowiskowego wsparcia, 20,85% zasiłku pielęgnacyjnego. Przedmiotem złożonych wniosków były ponadto, konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz korzystanie z karty parkingowej. W odniesieniu do wniosków dot. osób przed 16 rokiem życia, 75,40% miało na celu przyznanie zasiłku pielęgnacyjnego, a 21,42% zasiłku stałego.

2. Realizacja Wojewódzkiego programu dotyczącego wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych (art. 35 ust. 1 pkt. 1 ustawy).

Program został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego w maju 2014 r. Jest częścią Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014 - 2020. Stanowi kontynuację Programu przyjętego pod tą samą nazwą na lata 2005 - 2013. Obejmuje następujące obszary:

- I. Skuteczna profilaktyka niepełnosprawności.
- II. Efektywne ograniczanie i łagodzenie skutków niepełnosprawności.
- III. Zapewnienie kompleksowego wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, w tym w ramach działań instytucji i organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego.

IV. Ułatwienie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej dostępu do edukacji na każdym poziomie.

V. Podniesienie poziomu aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.

VI. Skuteczne wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych.

Program realizowany jest przez departamenty Urzędu Marszałkowskiego oraz jednostki organizacyjne samorządu województwa we współpracy z Lubelskim Urzędem Wojewódzkim w Lublinie, Wojewódzkim Urzędem Pracy, samorządami powiatowymi i gminnymi, organizacjami pozarządowymi, a także Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Ponadto, w ramach corocznego monitoringu realizacji Programu, Ośrodek gromadzi i opracowuje informacje o działalności gmin województwa lubelskiego w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych.

2.1. Skuteczna profilaktyka niepełnosprawności.

1) Promocja zdrowia i edukacja prozdrowotna.

Podobnie jak w latach ubiegłych, Zakłady Opieki Zdrowotnej podległe Samorządowi Województwa Lubelskiego w ramach umów z NFZ w roku 2017 realizowały na rzecz osób niepełnosprawnych usługi i/lub świadczenia rehabilitacyjne, pielęgnacyjne, diagnostyczne, lecznicze, w zależności od specjalizacji i charakteru placówki. Jednostki ochrony zdrowia prowadziły także działania edukacyjne i informacyjne, zarówno dla personelu, jak również pacjentów. Obok świadczeń medycznych, placówki starały się wychodzić naprzeciw potrzebom związanym z zapewnieniem specjalistycznej opieki psychologicznej, aktywizacji, integracji z otoczeniem. Ponadto jednostki nawiązują kontakt z instytucjami funkcjonującymi w obszarze pomocy społecznej, przede wszystkim w celu uzyskania informacji i pomocy w zorganizowaniu opieki i świadczeń dla pacjentów, którzy zakończyli leczenie w placówce, w tym zwłaszcza przewlekle chorych. Placówki są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Dążąc do zapewnienia możliwości korzystania z usług placówek jak najszerszej liczbie pacjentów, w tym przede wszystkim niepełnosprawnym, likwidowano bariery architektoniczne, oznakowywano czytelnie budynki i pomieszczenia w budynkach, zapewniano miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnością, doposażano placówki w sprzęt medyczny, urządzenia kompensacyjne i meble dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych. W celu podniesienia jakości usług medycznych

i rehabilitacyjnych, w miarę możliwości wdrażano nowoczesne metody rehabilitacyjne i zapewniono usługę osoby znającej język migowy.

Profilaktyka niepełnosprawności prowadzona w jednostkach samorządu województwa w ubiegłym roku objęła następujące programy:

1. Program Profilaktyki Raka Szyjki Macicy - etapy podstawowe, pogłębione i pogłębionej diagnostyki (Wojewódzkie Szpitale Specjalistyczne w Białej Podlaskiej i Chełmie),
2. Program Profilaktyki Raka Piersi (Wojewódzkie Szpitale Specjalistyczne w Białej Podlaskiej i Chełmie),
3. Opieka stomatologiczna - leczenie dzieci niepełnosprawnych w znieczuleniu ogólnym (Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej),
4. Program Badań Przesiewowych dla Wczesnego Wykrywania Raka Jelita Grubego w systemie oportunistycznym (Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie, Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie),
5. Obchody Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego (Szpital Neuropsychiatryczny im. Prof. M. Kaczyńskiego w Lublinie),
6. Programy prozdrowotne w zakresie zapobiegania chorobom kręgosłupa (Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno - Lecznicze w Lublinie),
7. Program profilaktyki raka skóry (Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno - Lecznicze w Lublinie).

Niektóre placówki, we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, zakładami pracy, organizacjami pozarządowymi współuczestniczyły w akcjach profilaktycznych, prozdrowotnych i edukacyjnych. Przykłady z 2017 obejmują:

1. przyjęcie na leczenie stacjonarne podopiecznych Stowarzyszenia Maximiliana Kolbe - Werk (Kolejowy Szpital Uzdrowski w Nałęczowie SP ZOZ),
2. realizacja projektu „Damy Radę” dot. konieczności zapewnienia opieki bliskim osobom niepełnosprawnym (SP Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie we współpracy z Fundacją „Razem Zmieniamy Świat”),
3. udział w akcjach informacyjno - edukacyjnych dot. zdrowia psychicznego (Szpital Neuropsychiatryczny im. Prof. M. Kaczyńskiego w Lublinie),
4. projekt „Telefon na pogotowie” (Stacja Pogotowia Ratunkowego SP ZOZ w Białej Podlaskiej we współpracy ze Stowarzyszeniem Pozytywka),

5. akcje promujące zdrowie w 10 zakładach pracy: profilaktyka zachorowań w okresie jesienno - zimowym, zdrowy styl życia, profilaktyka nikotynowa, badania przesiewowe (Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno - Lecznicze w Lublinie),
6. akcje masowe dla mieszkańców województwa m.in. w zakresie profilaktyki niepełnosprawności (Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy Centrum Profilaktyczno - Lecznicze w Lublinie).

Zakłady opieki zdrowotnej wdrażały także elementy profilaktyki i promocji zdrowia w bieżącej działalności poprzez organizację pogadanek, wykładów, prowadzenie gazetek ściennych, udostępnianie materiałów edukacyjnych. Szpitale psychiatryczne realizują programy terapeutyczno - edukacyjne, uwzględniające profilaktykę niepełnosprawności w zakresie zdrowia psychicznego. Profilaktyka niepełnosprawności wdrażana przez jednostki samorządów powiatowych obejmuje również m.in. realizację programów/projektów w zakresie promocji zdrowia i edukacji prozdrowotnej, kultury fizycznej i sportu, poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, ograniczania wypadkowości w pracy. W miarę możliwości, szpitale współpracują z rodzinami osób chorych, zwłaszcza przewlekle, bądź chorych psychicznie oraz z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem osób niepełnosprawnych.

2) Kultura fizyczna i sport.

W 2017 roku w ramach dotacji z budżetu Województwa Lubelskiego na zadania publiczne w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej dotowano zadania skierowane do osób niepełnosprawnych. Na realizację tych zadań Zarząd Województwa Lubelskiego przyznał dotację w kwocie 111 500,00 zł. Dotacja została wykorzystana w pełni przez siedem organizacji: Klub Sportowy Głuchych Hetman w Łukowie - 1 500,00 zł, Integracyjne Centrum Sportu i Rehabilitacji „Start” - kwota 31 000,00 zł, Oddział Regionalny Olimpiady Specjalne Polska Lubelskie Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy - 5 000,00 zł, Zamojskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej - kwota 4 500,00 zł, Lubelski Klub Sportowy Głuchych „SPARTAN” - kwota 44 500,00 zł, Kolarski Klub Tandemowy „HETMAN” - 21 000,00 zł, Aktywny Klub Sportowy Osób Niepełnosprawnych „Krok za Krokiem” w Zamościu - 4 000,00 zł. Ponadto Marszałek Województwa Lubelskiego przyznał nagrody za osiągnięte wyniki sportowe 30 sportowcom niepełnosprawnym na łączną kwotę 149 500,00 zł, stypendia dla 44 sportowców niepełnosprawnych na kwotę 224 500,00 zł i wyróżnienia dla osób zaangażowanych

w działalność sportową w kwocie 2 919,37 zł (XIV Puchar Ziemi Lubelskiej Osób Niepełnosprawnych w warcabach stupolowych - sprzęt sportowy na wniosek Klubu Sportowego Niewidomych i Słabowidzących „HETMAN LUBLIN, XIII Puchar Niepodległości w bowlingu osób niewidomych i słabowidzących - sprzęt sportowy na wniosek Klubu Sportowego Niewidomych i Słabowidzących „HETMAN LUBLIN”, XX Międzynarodowy Kolarski Wyścig Tandemów o Puchar Marszałka Lubelszczyzny - puchary na wniosek Kolarskiego Klubu Tandemowego „HETMAN” w Lublinie, Regionalny i Ogólnopolski Mityng w jeździe na wrotkach - puchary na wniosek Oddziału Regionalnego Olimpiady Specjalne Polska Lubelskie Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy).

2.2. Efektywne ograniczanie i łagodzenie skutków niepełnosprawności.

Zadanie to polega na wspieraniu integracji społecznej i podejmowaniu działań mających na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu kulturalnym. Wypełniają je poszczególne oddziały Departamentu Kultury, Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego oraz podległe mu wojewódzkie samorządowe instytucje kultury, m.in. Muzeum Lubelskie, Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym, Muzeum Wsi Lubelskiej, Teatr im. Juliusza Osterwy w Lublinie, Teatr Muzyczny w Lublinie, Wojewódzki Dom Kultury, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego, Muzeum im. Zamoyskich w Kozłowie, Oddział Muzeum Sztuki Złotniczej, Oddział Dom Marii i Jerzego Kuncewiczów, Oddział Muzeum Przyrodnicze, Oddział Muzeum Zamek w Janowcu, Oddział Muzeum Czartoryskich w Puławach, Oddział Grodzisko Żmijowiska. Z pisma przekazanego przez ww. Departament wynika, że instytucje kulturalne coraz częściej dokładają starań o przeszkolenie kadry w kierunku pracy z osobami niepełnosprawnymi, w tym niesłyszącymi, niewidomymi, z autyzmem. Pracownicy instytucji służą profesjonalnym wsparciem klientom indywidualnym i grupom zorganizowanym. Służą pomocą w organizacji imprez, szkoleń, wydarzeń artystycznych. Współpracują z instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Pełnią rolę prelegentów i jurorów. Udzielają pomocy metodycznej i szkoleniowej. Wychodząc naprzeciw potrzebom osób niesłyszących lub niewidomych, instytucje udostępniają np. aparaturę umożliwiającą odbiór osobom słabo słyszącym, przewodniki i podpisy eksponatów w alfabecie Braille'a, tyflomapy terenu placówek, tyflografiki, audio deskrypcja, obiekty 3D. Część instytucji dostosowuje ofertę do możliwości odbioru przez osoby niepełnosprawne, przygotowuje

specjalne programy zwiedzania, lekcje muzealne, usługi przewodnika, zajęcia edukacyjne, imprezy integracyjne. Przygotowywane są także projekty skierowane wyłącznie do osób niepełnosprawnych. Niektóre instytucje zapewniają możliwość bezpłatnego skorzystania ze swojej oferty, zwłaszcza zorganizowanym grupom osób niepełnosprawnych. W opisach działalności placówek z roku na rok coraz bardziej zauważalne są nie tylko starania o likwidację barier architektonicznych, remonty uwzględniające potrzeby osób z niepełnosprawnością, ale również doposażenie obiektów w sprzęt, pomoce, zdobycze techniki umożliwiające korzystanie z oferty wszystkim gościom, również tym z niepełnosprawnością. Większość placówek nie prowadzi ewidencji odwiedzających indywidualnie osób niepełnosprawnych. Odnotowują udział grup zorganizowanych zwłaszcza przez organizacje pozarządowe, placówki edukacyjne, jednostki pomocy społecznej. Istotnym problemem w dostępności obiektów kulturalnych są w dalszym ciągu bariery architektoniczne. Jest to m.in. związane z ich zabytkowym charakterem i związanym z tym wpisaniem do rejestru zabytków. W większości z nich udostępnia się część ekspozycji, dostawia prowizoryczne podjazdy, pomocą służą pracownicy, niemniej do osiągnięcia wysokich standardów w zakresie dostępności tych obiektów pozostaje nadal wiele do zrobienia. Na uwagę zasługuje fakt coraz ściślejszej współpracy placówek kulturalnych z organizacjami pozarządowymi. W ramach tej współpracy tworzone są specjalne wystawy, warsztaty, lekcje, imprezy adresowane do grup z określonym rodzajem niepełnosprawności.

Zadania związane z udostępnieniem dóbr kultury osobom niepełnosprawnym realizowane były także w ramach zlecenia zadań podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego. W 2017 r. dofinansowano 3 zadania, w tym zorganizowane przez Fundację na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Potrzebujących Pomocy Otwórzmy Swoje Serca z Zamościa - kwota dotacji 7 000,00 zł, Fundację Nieprzetartego Szlaku - kwota dotacji 2 000,00 zł i Lubartowskie Stowarzyszenie Hospicjum św. Anny - kwota dotacji 2 000,00 zł. Samorząd województwa zawarł 28 umów na realizację projektów w ramach rozwoju infrastruktury społecznej, które zabezpieczają m.in. potrzeby osób niepełnosprawnych (Działanie 13.2 Infrastruktura usług społecznych, typ projektów: Budowa, rozbudowa, nadbudowa, przebudowa, adaptacja, remont, modernizacja, wyposażenie infrastruktury usług społecznych). Na poziomie samorządów powiatowych w ubiegłym roku zrealizowano 105 projekty w obszarze skutecznej profilaktyki niepełnosprawności oraz 44 projekty mające na celu integrację osób niepełnosprawnych,

w tym polepszenie dostępu do dóbr kultury, rozrywki, sportu. Objęto wsparciem 135 organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym 103 otrzymało środki PFRON, a 32 środki z budżetu powiatu i innych źródeł. W 23 placówkach publicznych na terenie województwa lubelskiego zlikwidowano bariery architektoniczne i w komunikowaniu się. Wdrożono 15 projektów w ramach rozwoju infrastruktury społecznej, które zabezpieczają m.in. potrzeby osób niepełnosprawnych. Ponadto w powiatach podjęto 5 działań zmierzających do ułatwienia dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej dostępu do edukacji na każdym poziomie. Wdrożono 367 działań mających na celu podniesienie poziomu kształcenia poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry w placówkach kształcenia specjalnego. Uczestniczyło w nich 946 nauczycieli. 20 organizacji pozarządowych otrzymało do realizacji 15 zadań zleconych dotyczących wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

2.3. Zapewnienie kompleksowego wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, w tym w ramach działań instytucji i organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego.

Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie realizowały zadania z zakresu wsparcia osób niepełnosprawnych przede wszystkim wykorzystując środki PFRON przyznawane wg. algorytmu i pochodzące z funduszy europejskich. Powiaty, poprzez powiatowe centra pomocy rodzinie zabezpieczały z tych środków funkcjonowanie warsztatów terapii zajęciowej oraz indywidualne potrzeby osób niepełnosprawnych, w tym związane ze zdrowiem, codziennym funkcjonowaniem, wypoczynkiem i rehabilitacją zdrowotną i społeczną. Z analizy danych nadesłanych przez centra wynika, że podobnie jak w poprzednich latach, obok dofinansowania przeznaczonego na funkcjonowanie warsztatów terapii zajęciowej, największe środki przeznaczono na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się, technicznych oraz dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych. W ramach współpracy powiatów z organizacjami pozarządowymi pozytywnie rozpatrzono 240 na 326 złożonych wniosków o dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. Dofinansowano także uczestnictwo 2629 osób w turnusach rehabilitacyjnych. W odniesieniu do zadań realizowanych na podstawie strategii i programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, powiaty wymieniały przedsięwzięcia związane z realizacją Programu „Aktywny samorząd”, Program Wyrównywania Różnic Między Regionami III oraz

z zakresu pomocy społecznej (usługi opiekuńcze, transportowe, pomoc pieniężna, rzeczowa, pozamaterialna). Samorządy odwołują się również do prowadzenia domów pomocy społecznej, dofinansowywania warsztatów terapii zajęciowej. Niewielka część organizuje spotkania z organizacjami pozarządowymi, bądź podejmuje współpracę z nimi, np. w postaci dofinansowywania imprez sportowych, turystycznych, rekreacyjnych. Tylko Miasto Lublin zleciło zadania z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych na podstawie art. 36 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Rok 2017 był czwartym, w którym powiaty realizowały Program „Aktywny samorząd”. Wg. informacji PFRON uczestniczyły w nim w województwie lubelskim 24 samorządy powiatowe. W ramach Programu wyrównywania różnic między regionami III zawarto 33 umowy. Ponadto Fundusz dofinansował szkolenie 129 beneficjentów w zakresie języka migowego. 33 organizacjom zlecił realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, zgodnie z art. 36 ustawy o rehabilitacji.

Infrastruktura pomocy społecznej - obiekty oferujące wsparcie osobom niepełnosprawnym w 2017 r, w tym wpisane do rejestrów prowadzonych przez Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie:

<i>Infrastruktura pomocy społecznej - obiekty służące osobom niepełnosprawnym</i>	<i>Liczba obiektów</i>	<i>Liczba miejsc</i>
Domy Pomocy Społecznej	46	4 592
Placówki zapewniające całodobową pomoc osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym i starszym	16	480
Środowiskowe Domy Samopomocy i Kluby Samopomocy	61	2 174
Warsztaty Terapii Zajęciowej	59	2 103
Centra Integracji Społecznej	12	bd
Kluby Integracji Społecznej	24	bd

Liczba uczestników środowiskowych domów samopomocy i warsztatów terapii zajęciowej w latach 2000 - 2016:

Lata	2000	2001	2002	2003	2004	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
SDS	480	548	647	767	813	1197	bd	1360	1414	1601	1708	1816	1856	2003	2081	2134	2174
WTZ	690	715	785	1110	1241	1642	1718	1874	1933	1922	1938	1991	2022	2046	2066	1981	2103

2.4. Ułatwienie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej dostępu do edukacji na każdym poziomie.

1) Edukacja na poziomie przedszkole - szkoła średnia.

Z danych przesłanych przez Lubelskie Kuratorium Oświaty, opracowanych na podstawie Systemu Informacji Oświatowej, wynika, że łączna liczba dzieci i młodzieży niepełnosprawnej uczęszczającej do placówek edukacyjnych wszystkich typów wynosi w województwie lubelskim 8 789 (wzrost o 1061 w stosunku do 2016 r. i jednocześnie o ponad 3000 w ciągu trzech lat). Uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego stanowią 2,55% w ogólnej liczbie uczniów. Liczba placówek oświatowych, do których uczęszczają wynosi 1 194, w tym 105 szkół specjalnych (spadek o 13 w stosunku do 2016 r.) i 894 ogólnodostępnych (spadek o 193 w stosunku do 2016 r.).

W roku szkolnym 2017/2018 funkcjonuje 165 placówek kształcenia specjalnego, w tym:

<i>Lp.</i>	<i>Struktura placówek kształcenia specjalnego</i>	<i>Liczba placówek</i>
1.	przedszkola i oddziały przedszkolne	20
2.	przedszkola z oddziałami integracyjnymi	40
3.	szkoły podstawowe	38
4.	gimnazja	18
5.	liceum ogólnokształcące	2
6.	technikum	2
7.	branżowe szkoły I stopnia	15
8.	szkoły przysposabiające do pracy	29
9.	szkoła policealna	1
Razem		165

W roku szkolnym 2017/2018 funkcjonuje 894 placówek ogólnodostępnych, do których uczęszczają dzieci niepełnosprawne, w tym:

<i>Lp.</i>	<i>Struktura placówek kształcenia specjalnego</i>	<i>Liczba placówek</i>
1.	szkoły podstawowe	652
2.	gimnazja	95
3.	liceum ogólnokształcące	70
4.	technikum	53
5.	szkoły zawodowe	24
Razem		894

2) Uczelnie wyższe.

Z danych przekazanych przez uczelnie funkcjonujące na terenie województwa lubelskiego, wykształcenie wyższe na uczelniach w województwie lubelskim zdobywa obecnie ponad 1 390 niepełnosprawnych studentów.

Liczba niepełnosprawnych studentów na uczelniach lubelskich w latach 2008 - 2017:

Uczelnia	Liczba niepełnosprawnych studentów									
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej	416	484	465	417	382	438	438	395	442	444
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II	520	520 (477 z orzecz.)	600 (462)	461	450 (420)	450 (431)	387	347	326	295
Uniwersytet Przyrodniczy	125	138	144	135	145	149	149	149	143	144
Politechnika Lubelska	97	131	124	136	118	bd	145	130	113	114
Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie	55	77	62	43	39	bd	28	bd	bd	28
Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie	157	187	219	226	217	bd	220	172	160	177
Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Lublinie	-	-	-	-	15	bd	11	bd	bd	12
Uniwersytet Medyczny	47	75	86	101	108	95	91	82	82	71
Wyższa Szkoła Stosunków Międzynarodowych i Komunikacji Społecznej w Chełmie	-	-	-	6	4	3	6	7	bd	bd
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie	-	-	-	38	45	38	29	bd	21	23
Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego w Chełmie	-	-	-	13	10	8	3	2	bd	bd
Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Zamościu	-	-	-	36	38	bd	19	12	6	9
Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna im. Jana Zamoyskiego w Zamościu	-	-	-	3	4	bd	4	4	bd	2
Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej	-	-	-	60	57	bd	44	52	47	47
Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie Wydział Wychowania Fizycznego i Sportu w Białej Podlaskiej	-	-	-	3	5	8	5	13	11	2
Lubelska Szkoła Wyższa w Rykach	-	-	-	12	10	bd	10	9	9	4
Puławska Szkoła Wyższa z siedzibą w Puławach	-	-	-	6	2	3	bd	bd	bd	bd
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Szymona Szymonowica w Zamościu	-	-	-	15	15	20	15	23	23	18
Wyższa Szkoła Pedagogiczna TWP w Warszawie Wydział Zamiejscowy	-	-	-	-	14	3	bd	bd	bd	bd

Informacja za 2017 rok obejmuje dane dotyczące nie tylko uczelni funkcjonujących w Lublinie, ale również w pozostałych miastach województwa. Pozwala to pełniej zobrazować sytuację w zakresie kształcenia osób niepełnosprawnych na poziomie wyższym, zwłaszcza w odniesieniu do osób zamieszkałych poza Lublinem, dla których dojazd i koszty utrzymania i edukacji w tym mieście mogą stanowić poważną barierę w kontynuowaniu nauki. Informacje o działalności uczelni na rzecz niepełnosprawnych studentów,

Informacja dla Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych o działalności Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w 2017 r.

koncentrowały się nie tylko na likwidowaniu barier architektonicznych, dostosowaniu obiektów dydaktycznych i bazy socjalnej do potrzeb tych osób (podjazdy, windy, toalety, miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych). Uczelnie, podobnie jak w poprzednich latach, zabiegają o zorganizowanie nauki w miarę indywidualnych potrzeb studentów niepełnosprawnych. Większość uczelni, zwłaszcza tych, na których studiuje większa liczba osób niepełnosprawnych, posiada pełnomocników rektorów ds. studentów niepełnosprawnych. W uczelniach, zwłaszcza większych, funkcjonują punkty konsultacyjno - informacyjne dla niepełnosprawnych studentów. Działania podejmowane przez uczelnie w minionym roku polegały na objęciu studentów niepełnosprawnych programem stypendialnym, wprowadzeniu dodatkowych zajęć dla studentów niepełnosprawnych, odpowiednim zorganizowaniu sesji egzaminacyjnych, umożliwieniu, bądź ułatwieniu uczestnictwa osób niepełnosprawnych w zajęciach, zorganizowaniu pomocy asystenta dydaktycznego, możliwości zmiany grup ćwiczeniowych, konwersacyjnych, laboratoryjnych, zagwarantowania prawa do wykonywania notatek w formie alternatywnej. Coraz powszechniej wprowadzane są rozwiązania regulaminowe mające na celu dostęp do pełnego procesu dydaktycznego. Ponadto uczelnie dbają o doposażenie bazy dydaktycznej w sprzęt i urządzenia ułatwiające niepełnosprawnym studentom pozyskiwanie i przyswajanie wiedzy. Studenci mogą bezpłatnie korzystać z Internetu, laptopów, rzutników multimedialnych, aparatów słuchowych, powiększalników kieszonkowych, oprogramowania powiększającego - mówiącego, przenośne komputery, odpowiednią klawiaturę, myszy komputerowe, skanery. W większości uczelni wprowadzono także dodatkowe zajęcia korekcyjne, sportowe, usprawniające dostosowane do możliwości osób niepełnosprawnych. Studenci mają także możliwość skorzystania z warsztatów, zajęć, porad dot. problemów związanych z poprawą funkcjonowania osób niepełnosprawnych. Ponadto pracownicy uczelni, zwłaszcza dużych, mogą brać udział w szkoleniach, kursach w zakresie skutecznego wsparcia osób niepełnosprawnych. Studenci z niepełnosprawnością korzystają także z wykładów prowadzonych w sposób interaktywny, bez konieczności wychodzenia z domu. Tworzone są strony internetowe zawierające informacje dla osób niepełnosprawnych. Ponadto powstaje więcej organizacji pozarządowych, studenckich zajmujących się wsparciem i aktywizacją niepełnosprawnych studentów, współpracą z władzami uczelni. Warty podkreślenia fakt jest coraz lepsze rozeznanie w potrzebach osób niepełnosprawnych studiujących na uczelniach w województwie lubelskim, zwłaszcza większych, coraz większe zrozumienie dla tych potrzeb i wprowadzanie rozwiązań

organizacyjnych, dydaktycznych oraz kreatywnych mających wdrażanych po to, żeby umożliwić i ułatwić funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym na uczelni. Jeszcze kilka lat temu uczelnie, opisując swoją działalność na rzecz niepełnosprawnych studentów, podkreślały likwidację barier architektonicznych, a w ostatnich latach odnoszą się do szeregu inicjatyw i projektów miękkich z zakresu wsparcia osób niepełnosprawnych.

Ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych powiaty dofinansowały w ramach Programu Aktywny samorząd koszty kształcenia na poziomie policealnym i wyższym. Na 1143 wnioski podpisano 1065 umów.

3) Działalność samorządu województwa w zakresie edukacji przeciwdziałającej wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

Jednostki oświatowe prowadzone przez Województwo Lubelskie podejmują działania zmierzające do wyrównywania szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych. **Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli** prowadzi liczne formy doskonalenia zawodowego w postaci kursów doskonalących, warsztatów, seminariów, wykładów oraz kompleksowego wspomaganie szkół/placówek. W swojej ofercie edukacyjnej posiada bogatą ofertę działań dotyczących zagadnień niepełnosprawności. Ogółem przeszkolono 1 409 osób, co stanowi wzrost o 33% w stosunku do ubiegłego roku. Udzielono konsultacji w 13 dziedzinach 155 osobom. Warto zwrócić również uwagę na działalność bibliotek w zakresie integracji osób niepełnosprawnych. Placówki te systematycznie powiększają ofertę o zajęcia edukacyjne, warsztaty, konkursy, wystawy, wernisaże, projekcje filmów skierowane także do osób niepełnosprawnych. Współpracują ze szkołami i organizacjami pozarządowymi. Wykorzystują sprzęt multimedialny do udostępnienia zbiorów jak najszerszemu gronu odwiedzających. Biblioteki współkreują życie kulturalne w województwie, propagują i udostępniają treści edukacyjne, popularnonaukowe, artystyczne w nowoczesnej i dostępnej formie.

2.5. Podniesienie poziomu aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.

Z danych przekazanych przez Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie dotyczących liczby zakładów pracy chronionej oraz zatrudnienia osób niepełnosprawnych w tych zakładach wynika, że na koniec 2017 r. liczba podmiotów gospodarczych posiadających status zakładów pracy chronionej wyniosła 18 (spadek o 2 w stosunku do 2016 r.), w tym 7 spółdzielni inwalidów i spółdzielni niewidomych. Zakłady zatrudniały ogółem 1 377 pracowników niepełnosprawnych, w tym 104 ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 678 umiarkowanym, 595 z lekkim. Poniższa tabela obrazuje systematyczne zmniejszanie się

zarówno liczby zakładów w województwie lubelskim, jak i zatrudnienia w tych zakładach od roku 2000. W ostatnim roku 2 kolejne zakłady straciły status zakładu pracy chronionej. Zmniejszyła się liczba zatrudnionych w nich osób niepełnosprawnych. W województwie działa 7 zakładów aktywności zawodowej, które finansują zatrudnienie 247 osób niepełnosprawnych ze środków PFRON oraz dodatkowo 11 osób ze środków unijnych. Pomimo potrzeb w tym zakresie, utworzenie nowego zakładu wiąże się z dużymi wydatkami, zwłaszcza ze środków PFRON przyznanych województwu wg. algorytmu, zarówno w odniesieniu do kosztów utworzenia, jak i corocznego dofinansowywania działalności. Na zabezpieczenie potrzeb funkcjonujących zakładów przeznaczane jest co roku ok. 50% z łącznej puli środków przyznanych Województwu na realizację wszystkich zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Liczba zakładów pracy chronionej i zatrudnionych w nich pracowników niepełnosprawnych:

Lata	Liczba zakładów pracy chronionej	Liczba niepełnosprawnych pracowników
2000	57	4 917
2001	56	4 829
2003	55	4 442
2003	53	4 188
2004	45	3 965
2005	43	3 818
2006	43	3 748
2007	42	3 805
2008	42	3 770
2009	39	3 400
2010	38	3 183
2011	32	2 887
2012	28	2 582, w tym:
		154 ze znacznym stopniem niepełnosprawności
		1 085 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
		1 343 z lekkim stopniem niepełnosprawności
2013	25	2 311, w tym:
		144 ze znacznym stopniem niepełnosprawności
		1 062 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
		1 107z lekkim stopniem niepełnosprawności
2014	23	1 653, w tym:
		120 ze znacznym stopniem niepełnosprawności

		724 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
		809 z lekkim stopniem niepełnosprawności
2015	21	1 509, w tym:
		109 ze znacznym stopniem niepełnosprawności
		677 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
		723 z lekkim stopniem niepełnosprawności
2016	20	1 461, w tym:
		109 ze znacznym stopniem niepełnosprawności
		673 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
		680 z lekkim stopniem niepełnosprawności
2017	18	1 377, w tym:
		104 ze znacznym stopniem niepełnosprawności
		678 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
		595 z lekkim stopniem niepełnosprawności

Liczba zakładów aktywności zawodowej i zatrudnionych w nich niepełnosprawnych pracowników:

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Liczba ZAZ	2	3	3	5	5	5	5	5	5	6	7	7	7
Liczba osób niepełno-sprawnych finansowanych ze środków PFRON	46	87	94	134	173	174	176	176	176	212	237	237	247
Ogólna liczba pracowników	67	108	134	188	239	242	244	246	246	336	345	345	353

Według danych przesłanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, w ciągu 2017 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych osób niepełnosprawnych wyniosła w województwie lubelskim 5 551 (spadek o 278 w stosunku do 2016 r.). Na koniec roku w rejestrach urzędów pracy pozostawało 4 393 osób (spadek o 742 w stosunku do 2016 r.), w tym 1 495 kobiet. W trakcie 12 miesięcy pracę podjęło 2 041 osób. Prawo do zasiłku posiadało 339 osób. W ciągu 2017 r. zarejestrowano również napływ 803 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy, nie pozostających w zatrudnieniu (spadek w stosunku do poprzedniego roku o 123). Na koniec roku w statystykach odnotowano 1 030 osób ww. kategorii. Liczba ofert pracy skierowanych do osób niepełnosprawnych wyniosła w minionym roku 1 998, co stanowi dość duży wzrost o 393 oferty wobec roku 2016.

Spośród wszystkich ofert 317 dotyczyło zatrudnienia subsydiowanego. 864 ofert stanowiły oferty pracy sezonowej. 234 ofert pochodziło z sektora publicznego.

Liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych:

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1685	2038	2707	2923	2983	2912	2834	3284	4939 (w ciągu roku) (stan na koniec roku)	5367 (w ciągu roku) (stan na koniec roku)	5169 (w ciągu roku) (stan na koniec roku)	5663 (w ciągu roku) (stan na koniec roku)	6 189 (w ciągu roku) (stan na koniec roku)	6671 (w ciągu roku) (stan na koniec roku)	6365 (w ciągu roku) (stan na koniec roku)	5829 (w ciągu roku) (stan na koniec roku)	5551 (w ciągu roku) (stan na koniec roku)

Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy:

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
2180	1804	1754	1713	1486	1571	1523	1511	1310 (w ciągu roku) (stan na koniec roku)	1374 (w ciągu roku) (stan na koniec roku)	1219 (w ciągu roku) (stan na koniec roku)	1321 (w ciągu roku) (stan na koniec roku)	1271 (w ciągu roku) (stan na koniec roku)	1170 (w ciągu roku) (stan na koniec roku)	1057 (w ciągu roku) (stan na koniec roku)	926 (w ciągu roku) (stan na koniec roku)	803 (w ciągu roku) (stan na koniec roku)

Liczba ofert pracy dla osób niepełnosprawnych:

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1213	1246	1012	1059	750	794	767	799	750	815	1200	1944	1618	1916	1474	1605	1998

Formy aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy - na podstawie danych powiatowych urzędów pracy opracowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie¹:

Wyszczególnienie	Bezrobotni niepełnosprawni	Poszukujący pracy niepełnosprawni	% udział bezrobotnych i poszukujących pracy niepełnosprawnych korzystających z form aktywizacji w ogólnej liczbie bezrobotnych korzystających z tych form
Podjęcia pracy	2041 osób	27 osób	3,3%
w tym praca subsydiowana	387 osób	12 osób	2,6%
Prace interwencyjne	72 osoby	0 osób	2,7%
Roboty publiczne	82 osoby	X	4,7%
Podjęcie pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	21 osób	0 osób	1,0%
Podjęcie pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	1 osoba	X	3,8%
Podjęcie pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego pow.50 roku życia	28 osób	X	8,6%

¹ Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, pismo znak BiA.0714-3/BK/18 z dnia 12.02.2017 r, s. 2

Informacja dla Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych o działalności Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w 2017 r.

Rozpoczęcie szkolenia	92 osoby	8 osób	2,5%
w tym w ramach bonu szkoleniowego	0 osób	0 osób	0,0%
Rozpoczęcie stażu	435 osób	128 osób	3,5%
w tym w ramach bonu stażowego	0 osób	0 osób	0,0%
Podjęcie działalności gospodarczej	31 osób	1 osoba	1,4%

Z informacji przesłanych bezpośrednio przez powiatowe urzędy pracy wynika, że wszystkie urzędy podejmują działania z zakresu pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenia i przekwalifikowania. Zapisy dot. działań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych znalazły się w powiatowych strategiach i programach działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Urzędy pracy wywiązują się z nich oferując poradnictwo indywidualne i grupowe, informację zawodową, pomoc w podnoszeniu kompetencji zawodowych, a wreszcie pośrednictwa pracy i rozpowszechniania wśród pracodawców informacji o korzyściach, jakie mogą uzyskać z tyt. zatrudnienia niepełnosprawnego pracownika. Z informacji przekazanych zarówno przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, jak i poszczególne powiatowe urzędy pracy w województwie lubelskim wynika, że w 2017 r. zrealizowano relatywnie dużo, w porównaniu z poprzednimi latami, projektów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, zwłaszcza dotyczących aktywizacji osób młodych pozostających bez pracy oraz w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 - 2020. W ramach pośrednictwa pracy wymienione zostały zbieranie ofert pracy, organizowanie giełd pracy, skierowanie na staż, informowanie o serwisach internetowych podających oferty pracy, organizowanie spotkań informacyjnych dla pracodawców, wydawanie informatorów o usługach i instrumentach rynku pracy. Powyższe działania obejmują od kilkunastu - kilkudziesięciu osób w mniejszych powiatach do kilkuset w gminach miejskich na prawach powiatu. Urzędy pracy coraz częściej współpracują z osobami bezrobotnymi opracowując Indywidualne Plany Działania i profile pomocy dla tych osób. W dużo mniejszym zakresie realizowane są działania „twarde”, związane z udzielaniem wsparcia finansowego w ramach ustawowych zadań powiatu dot. rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Umowy o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej ograniczają się do kilkudziesięciu rocznie w skali całego województwa. Podobnie jest ze zwrotem kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej. Zwrot kosztów zatrudnienia lub szkolenia pracowników niepełnosprawnych ogranicza się do kilku

umów. Wystawiono jedynie kilka skierowań na szkolenie do ośrodka szkoleniowo - rehabilitacyjnego lub innej placówki szkoleniowej. W znikomym stopniu realizowano przedsięwzięcia we współpracy z organami rentowymi oraz inspektorem pracy w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy osób niepełnosprawnych. Tylko niewielka część powiatowych urzędów pracy podejmuje współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Polega ona przede wszystkim na upowszechnianiu informacji o projektach realizowanych przez organizacje pozarządowe, kierowaniu osób niepełnosprawnych na staże, bądź pomocy w rekrutacji beneficjentów dla organizacji pozarządowych oraz nawiązywaniu porozumienia o współpracy partnerskiej.

Z pisma Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego wynika, że w 2017 r. podpisano 128 umów w ramach Osi priorytetowych 10, 11 i 12 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego. Beneficjentami były m.in. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, przedsiębiorcy, izby gospodarcze, osoby fizyczne, organizacje pozarządowe, uczelnie, samorządy powiatowe i gminne i ich jednostki organizacyjne. Formy wsparcia objęły poradnictwo i doradztwo zawodowe, szkolenia, kursy, warsztaty, studia podyplomowe, staże, pośrednictwo pracy, programy aktywizacji, reintegracji i rehabilitacji oraz integracji społecznej i zawodowej. Liczba osób uczestniczących w projektach wynosi 17 182, w tym osoby niepełnosprawne 6 324.

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie przeprowadził w poprzednim roku 6 naborów w ramach procedury konkursowej (**Działanie 9.1, tj. Aktywizacja zawodowa, Działanie 11.1, tj. Aktywne włączenie, Działanie 11.4 Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego**) i 1 nabór w ramach procedury pozakonkursowej (**Działanie 9.2, tj. Aktywizacja zawodowa - projekty PUP RPO WL**). Projekty wdrażane w ramach Działania 9.1 mają na celu skuteczną aktywizację zawodową osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo, przede wszystkim ułatwienie wejścia lub powrotu na rynek pracy. W 2017 r. nie ogłoszono nowego naboru wniosków, realizowano projekty wyłonione w konkursie z 2016 r, w tym dotyczące poradnictwa zawodowego lub/i pośrednictwa pracy, staży i praktyk zawodowych, szkoleń, wspierania mobilności zawodowej, wsparcia adaptacyjnego pracownika oraz osoby odbywającej staż lub praktykę, zatrudnienia subsydiowanego połączonego z refundacją wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy. Do 31 grudnia 2017 r. z projektów skorzystało łącznie 796 osób niepełnosprawnych (32% wszystkich beneficjentów ostatecznych). Działanie jest realizowane również w 2017 r. Grupą docelową Działania 9.2

są osoby od 30 roku życia, zarejestrowane jako bezrobotne, którym przyznano profil 1, tj. bezrobotnego aktywnego lub profil 2, tj. bezrobotnego wymagającego wsparcia. Realizatorami były powiatowe urzędy pracy, w związku z czym dofinansowanie obejmowało instrumenty i usługi rynku pracy wymienione w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Formy wsparcia objęły szkolenia, staże, przygotowanie zawodowe, wyposażenie lub doposażenie stanowisk pracy, prace interwencyjne. Do 31 grudnia 2017 r. w projektach uczestniczyło 674 osób niepełnosprawnych (5,75% wszystkich beneficjentów ostatecznych).

Projekty wdrażane w ramach Działania 11.1 mają na celu ograniczenie korzystania z pomocy społecznej i związanych z tym zjawisk dziedziczenia biedy i wyuczonej bezradności oraz poprawę dostępu do rynku pracy osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem. Kryterium premiującym było uzyskanie określonego procentowego wskaźnika udziału osób niepełnosprawnych w ogóle uczestników/ grupie docelowej, w tym: co najmniej 20% ogółu uczestników lub 15% ogółu uczestników, przy czym w tym wypadku osoby niepełnosprawne powinny posiadać orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i/lub osoby z niepełno sprawnościami sprzężonymi, niepełnosprawnością intelektualną, zaburzeniami psychicznymi lub całościowymi zaburzeniami rozwojowymi. Działanie zakłada realizację kompleksowych programów aktywizacji, reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej, w tym na rzecz społeczności marginalizowanych na danym obszarze, osób niepełnosprawnych, bezrobotnych klientów pomocy społecznej, osób bezdomnych, wychowanków placówek opiekuńczo - wychowawczych, wychowanków usamodzielnianych w ramach pieczy zastępczej. Wspierane są także programy reintegracji i rehabilitacji społeczno - zawodowej podejmowane przez ZAZ-y, WTZ-y, CIS-y, KIS-y. Do 31 grudnia 2017 r. w projektach uczestniczyło 1 066 osób niepełnosprawnych (60,87% wszystkich beneficjentów ostatecznych).

Celem aktywnego włączenia w ramach Działania 11.4 również jest zahamowanie wykluczenia społecznego, w tym m.in. osób z niepełnosprawnością. Dofinansowanie obejmie projekty zakładające wypracowanie standardów i nowych rozwiązań w zakresie aktywnej integracji, podnoszenie jakości i skuteczności działań instytucji pomocy pracujących z osobami wykluczonymi i zagrożonymi wykluczeniem społecznym. W 2017 r. ogłoszono konkurs, ale wyłonienie projektów nastąpi dopiero w 2018 r.

W 2017 r. realizowano także **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój (PO WER) Działanie 1.1, tj. Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy - projekty pozakonkursowe**. Projekty w ramach tego Programu mają na celu zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 r. ż. bez pracy, w tym w szczególności osób, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET). Osoby młode otrzymają wysokiej jakości ofertę wsparcia, obejmującą takie instrumenty i usługi rynku pracy, które zostaną indywidualnie zidentyfikowane jako konieczne dla poprawy sytuacji na rynku pracy lub uzyskania zatrudnienia przez osobę obejmowaną wsparciem. Kierując wsparcie między innymi do osób niepełnosprawnych zastosowano kryterium dostępu, tj. projekt skierowany jest do osób niepełnosprawnych - w proporcji co najmniej takiej samej, jak proporcja osób niepełnosprawnych w wieku 18 - 29 lat kwalifikujących się do objęcia wsparciem w ramach projektu (należących do I lub II profilu pomocy) i zarejestrowanych w rejestrze danego PUP w stosunku do ogólnej liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w wieku 18-29 lat. Kryterium odnosi się do roku rekrutacji prowadzonej w roku obowiązywania projektu. Dofinansowanie dotyczyło instrumentów i usług rynku pracy wymienionych w ustawie o promocji zatrudnienia i usługach rynku pracy, w tym służącym indywidualizacji wsparcia, identyfikacji potrzeb osób młodych, kompleksowemu i indywidualnemu pośrednictwu pracy, kontynuacji nauki, podwyższaniu kompetencji i kwalifikacji oraz zdobyciu doświadczenia zawodowego. Instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do osób niepełnosprawnych obejmowały m.in. niwelowanie barier jakie napotykają osoby młode niepełnosprawne w zakresie zdobycia i utrzymania zatrudnienia, m.in. poprzez finansowanie pracy asystenta osoby niepełnosprawnej, którego praca spełnia standardy wyznaczone dla takiej usługi i doposażenie stanowiska pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych. W 2017 r. pomoc otrzymało 418 osób z niepełnosprawnością.

Grupę docelową w **Działaniu 1.2, tj. Wsparciu osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy - projekty konkursowe** stanowią osoby w wieku 15 - 29 lat bez pracy, które nie kształcą się i nie szkolą, w szczególności osoby niezarejestrowane w urzędach pracy. Dofinansowanie dotyczyło instrumentów i usług rynku pracy opisanych powyżej w odniesieniu do **Działaniu 1.1**. Wsparciem w ramach projektów objęto 479 osób z niepełnosprawnością (13,27% wszystkich uczestników).

W ostatnim roku odnotowano wzrost liczby pracodawców pobierających dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego w ramach Systemu

Obsługi Dofinansowań i Refundacji. Wg. stanu na 31 grudnia 2017 r. z dofinansowania skorzystało ogółem 1 339 pracodawców (więcej o 95 w stosunku do 2016 r.), z tego 1 300 z otwartego rynku pracy, 19 zakładów pracy chronionej, 7 zakładów aktywności zawodowej, 10 spółdzielni socjalnych i 3 przedsiębiorstwa społeczne. Liczba pracowników, których zgłoszono do dofinansowania wynosiła 7 737 7 380 (wzrost o 357 w stosunku do poprzedniego roku), z tego 5 756 z otwartego rynku pracy. Należy podkreślić, że z roku na rok wzrasta liczba pracodawców z otwartego rynku pracy korzystających z Systemu. Stanowi dla nich dodatkowe wsparcie finansowe i zachętę do zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Działania PFRON podejmowane w ostatnim roku w ramach programów celowych i zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych objęły refundację dodatkowych kosztów zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zakładach pracy chronionej - 5 zakładów.

2.6. Skuteczne wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych (art. 35 ust. 1 pkt 8 ustawy).

Organizacje pozarządowe mogą być beneficjentami wszystkich zadań samorządu województwa z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Jednakże między innymi z uwagi na trudności organizacyjne, bądź dot. zapewnienia wkładu własnego w zadaniach inwestycyjnych, najczęściej ubiegają się o dotację na wykonanie zadań zleconych z zakresu rehabilitacji. W tym wypadku łatwiej jest zarówno zarządzać projektami, jak również zabezpieczyć wkład własny, np. w postaci pracy społecznej członków i wolontariuszy. W ubiegłym roku tylko 1 organizacja pozarządowa skorzystała z dofinansowania do robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji i było to jedynie 14 546, 22 zł. Ponadto 4 zakłady aktywności zawodowej prowadzone przez organizacje pozarządowe uzyskały dofinansowanie w ramach kosztów działania ze środków PFRON oraz ze środków województwa. Na podstawie art. 36 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i aktu wykonawczego w postaci rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom i organizacjom pozarządowym (Dz. U z 2008 r. Nr 29, poz. 172), Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie ogłosił w 2017 roku jeden otwarty konkurs ofert na zadania zlecone w ww. zakresie. Po przeprowadzeniu konkursu podpisano 55 umów na kwotę 1 228 483,00 zł. Ponadto podpisano 11 umów na realizację zadań w trybie

pozakonkursowym na łączną kwotę 82 280,75 zł. Tabela nr 1 dołączona do niniejszej informacji zawiera spis organizacji, które otrzymały dotację na realizację poszczególnych zadań zleconych z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w 2017 r. Analiza sprawozdań nadesłanych przez oferentów wykazała, że zadania w przeważającej większości zostały wykonywane i rozliczone prawidłowo, zgodnie z harmonogramami i kosztorysami określonymi w umowach. Uchybienia odnotowane w części sprawozdań zostały skorygowane przez oferentów. Organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych uzyskały także wsparcie finansowe w ramach zadań zleconych z zakresu pomocy społecznej. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zawarł z organizacjami pozarządowymi 33 umowy na łączną kwotę 15 847 473,39 zł.

3. Opracowywanie i przedstawianie Pełnomocnikowi informacji o prowadzonej działalności (art. 35 ust. 1 pkt 3 ustawy).

W pierwszym kwartale ubiegłego roku Oddział Rehabilitacji opracował informację o działalności Województwa Lubelskiego w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych dla Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych. Objęła ona dane własne ROPS, a także uzyskane od departamentów Urzędu Marszałkowskiego, wojewódzkich jednostek organizacyjnych oraz jednostek samorządu terytorialnego. Dane dotyczące samorządu województwa odnosiły się do wydatkowania środków PFRON przez ROPS oraz zadań w sferze edukacji, kultury, sportu, ochrony zdrowia, rynku pracy, infrastruktury.

4. Dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji (art. 35 ust. 1 pkt 5 ustawy).

W 2016 r. złożono do ROPS 10 wniosków o dofinansowanie robót na rok przyszły. W kolejnym roku Zarząd Województwa Lubelskiego przyjął do realizacji 8 projektów uzasadnionych formalnie i merytorycznie na łączną kwotę 2 834 983,00 zł. Po rozstrzygnięciu przez wnioskodawców przetargów oraz podpisaniu umów z wykonawcami robót, w przypadku 2 projektów wysokość dofinansowania zabezpieczająca potrzeby wnioskodawców okazała się mniejsza od pierwotnie zakładanej. Uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego z listopada 2017 r, kwotę przeznaczoną na dofinansowanie robót budowlanych zmniejszono do 2 784 046,00 zł. Projekty zostały rozliczone i dofinansowane w listopadzie i grudniu poprzedniego roku. Faktycznie wypłacone dofinansowanie było jeszcze niższe, w związku z wykonaniem przez jednego z beneficjentów mniejszego zakresu

robót, niż zakładano w umowie. Powstałą oszczędność przeznaczono na zlecenie realizacji zadań z zakresu rehabilitacji w trybie pozakonkursowym. Szczegółowe informacje dot. poszczególnych projektów przedstawiono w tabeli nr 2 do niniejszego opracowania. W 2017 r. złożono do ROPS 13 wniosków o dofinansowanie robót na rok przyszły. Projekty zostały przeanalizowane pod względem ewentualnych nieścisłości i uchybień formalnych, a wnioskodawcy wezwani do koniecznych uzupełnień. Realizacja projektów nastąpi w 2017 r. Liczba obiektów służących rehabilitacji objętych dofinansowaniem robót budowlanych w latach 2003 - 2017 wraz z kwotami dofinansowania wg. umów:

Lata	Liczba obiektów	Kwota dofinansowania
2003	8	3 383 308,00
2004	10	3 703 255,00
2005	18	5 123 085,00
2006	13	1 728 158,00
2007	12	5 027 874,00
2008	9	1 990 500,00
2009	8	1 268 089,00
2010	5	1 546 492,00
2011	6	2 014 184,00
2012	5	1 490 479,00
2013	12	3 027 820,00
2014	11	2 672 873,04
2015	10	1 052 843,30
2016	5	911 398,00
2017	8	2 784 046,00

5. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej (art. 35 ust. 1 pkt 6 ustawy).

Zgodnie z Uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 13 marca 2017 r., zakładom aktywności zawodowej funkcjonującym na terenie województwa lubelskiego przyznano kwotę 4 727 150,00 zł. Ponadto 5 zakładów otrzymało wsparcie finansowe ze środków województwa w kwocie 363 832,00 zł.

6. Opiniowanie wniosku o wpis do rejestru ośrodków przyjmujących grupy turnusów rehabilitacyjnych (art. 35 ust. 1 pkt 9 ustawy).

Oddział ds. rehabilitacji ROPS przygotowuje opinie w sprawie ośrodków przyjmujących grupy turnusów rehabilitacyjnych finansowanych z PFRON, które wpisywane są do rejestru prowadzonego przez Wojewodę Lubelskiego. Wydanie opinii poprzedzone jest wizytacją prowadzoną przez pracowników Oddziału dotyczącą spełniania przez wnioskodawcę odpowiednich przepisów w zakresie dostosowania obiektu do potrzeb

osób niepełnosprawnych. Opiniowaniu podlega dostępność obiektu oraz poziom bezpieczeństwa i komfortu jakie zapewnia ośrodek.

W 2017 r. wydano 8 opinii dotyczące następujących ośrodków:

1. Zakład Lecznicy „Uzdrowisko Nałęczów”, w tym Sanatorium „Fortunat”, „Jesienna Rezydencja”, Sanatorium „Książę Józef”, Sanatorium „Pawilon Angielski” - opinie pozytywne,
2. Zakład Lecznicy „Uzdrowisko Nałęczów”, w tym Sanatorium „Fortunat”, Sanatorium „Pawilon Angielski” - dot. rozszerzenia wpisu - opinie pozytywne,
3. Pensjonat „Sosnowe Zacisze” - opinia pozytywna,
4. NZOZ Sanatorium Uzdrowiskowe Związku Nauczycielstwa Polskiego w Nałęczowie - opinia pozytywna.

7. Współpraca z Wojewódzką Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie współpracuje z Wojewódzką Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych poprzez kierowanie do Rady wniosków o zaopiniowane uchwał Zarządu i Sejmiku Województwa Lubelskiego, udział w jej posiedzeniach członków kierownictwa ROPS, organizację posiedzeń Rady obejmującą zapewnienie sali konferencyjnej i protokolanta oraz gromadzenie i opracowywanie określonych zagadnień będących przedmiotem zainteresowania Rady.

W 2017 r. odbyły się 3 posiedzenia Rady:

1. w dniu 30 stycznia 2017 r. - poświęcone wyborowi Przewodniczącego i Prezydium Rady oraz zaopiniowaniu projektów uchwał Sejmiku Województwa Lubelskiego ws. zmiany statutów podmiotów leczniczych będących jednostkami samorządu województwa lubelskiego,
2. w dniu 25 września 2017 r. - poświęcone wydatkowaniu środków PFRON na poszczególne zadania samorządu województwa lubelskiego z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego w województwie lubelskim oraz zmianom w zakładach aktywności zawodowej i środowiskowych domach samopomocy, w nawiązaniu do Programu „Za życiem”,
3. w dniu 5 grudnia 2017 r. - podsumowujące działania Rady w ciągu roku i plany na rok 2018; w trakcie posiedzenia wybrano także Prezydium Rady.

Ponadto członkowie Rady opiniowali stacjonarnie i drogą elektroniczną projekty uchwał Sejmiku Województwa Lubelskiego dot. podziału środków PFRON na poszczególne zadania samorządu województwa z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Uchwały podjęte przez Wojewódzką Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych przy Marszałku Województwa Lubelskiego w 2017 r:

1. Uchwała nr 1/2017 Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych przy Marszałku Województwa Lubelskiego z dnia 23 lutego 2017 w sprawie zaopiniowania projektu uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w sprawie określenia zadań Samorządu Województwa Lubelskiego, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w roku 2017.
2. Uchwała nr 2/2017 Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych przy Marszałku Województwa Lubelskiego z dnia 25 września 2017 r. w sprawie zaopiniowania projektu uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego zmieniającej uchwałę w sprawie określenia zadań Samorządu Województwa Lubelskiego, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w roku 2017.

Przedstawiciele Rady reprezentowali ją również w Komisjach powołanych w celu wypracowywania rekomendacji dot. podziału środków PFRON na zadania ustawowe województwa z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz zarekomendowania do realizacji poszczególnych projektów realizowanych w ramach tych zadań, jak również w komisjach oceniających projekty złożone w ramach otwartych konkursów ofert dla fundacji i organizacji pozarządowych.

8. *Współpraca z organami administracji rządowej oraz powiatami i gminami w realizacji zadań wynikających z ustawy (art. 35 ust. 1 pkt 7 ustawy).*

Współpraca z organami administracji rządowej oraz powiatami i gminami w realizacji zadań wynikających z ustawy jest prowadzona we wszystkich obszarach działalności Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie. Przybierała różnorodne formy, m.in. organizacji lub współorganizacji szkoleń i konferencji, udzielania dofinansowania jednostkom samorządów powiatowych i gminnych w ramach realizowanych zadań. ROPS corocznie gromadzi i analizuje dane dotyczące sytuacji osób niepełnosprawnych, w tym w poszczególnych samorządach terytorialnych.

9. Kontrole umów zawartych w ramach zadań samorządu województwa z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

W 2017 r. pracownicy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie przeprowadzili 32 kontrole, w tym 22 dot. wykonania umów dot. zadań zleconych w 2016 r. i 2017 r. przez samorząd województwa organizacjom pozarządowym działającym na rzecz osób niepełnosprawnych, 8 dot. wykonania robót budowlanych współfinansowanych ze środków PFRON oraz 2 dot. działalności zakładów aktywności zawodowej. W odniesieniu do zadań zleczonych sprawdzeniu podlegały oryginały i kserokopie dokumentów rozliczeniowych, tj. faktur, rachunków, umów, przelewów dot. realizacji zadania, dokumenty i inne nośniki informacji obrazujące faktyczną realizację zadania, ewidencja czasu pracy osób odpowiedzialnych za wykonanie zadania oraz listy uczestników poszczególnych projektów, potwierdzające wojewódzki charakter zadań. W wypadku kontroli wykonania robót w obiektach, w których prowadzona jest rehabilitacja osób niepełnosprawnych, kontrolujący przeprowadzili wizytację tych obiektów oraz zapoznali się z dokumentacją obrazującą zakres i koszt przeprowadzonych robót związanych z potrzebami osób niepełnosprawnych. Kontrole w Zakładach Aktywności Zawodowej obejmowały przede wszystkim sprawdzenie działań rehabilitacyjnych zaoferowanych niepełnosprawnym pracownikom. Szczegółowy wykaz umów podlegających kontroli w tabeli nr 3 załączonej do informacji.

Podsumowanie

Środki przyznane przez samorząd województwa, na podstawie zawartych umów, na zadania w zakresie rehabilitacji i integracji osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem funduszy unijnych, wyniosły w 2017 r. 9 686 824,37 zł, w tym:

1. 4 727 150,00 zł dofinansowanie PFRON do działalności zakładów aktywności zawodowej,
2. 363 832,00 zł dotacja województwa do działalności zakładów aktywności zawodowej,
3. 2 784 046,00 zł dofinansowanie PFRON do robót budowlanych,
4. 1 312 377,00 zł środków PFRON na otwarty konkurs ofert na zadania zlecane organizacjom pozarządowym oraz zadania w trybie bezkonkursowym,
5. 488 419,37 zł na zadania publiczne w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej,
6. 11 000,00 zł środków z budżetu województwa na zadania związane z udostępnianiem dóbr kultury osobom niepełnosprawnym.

W minionym roku Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazał województwu lubelskiemu jedną transzę środków. W strukturze wydatków 2017 r. dominującą pozycją są zakłady aktywności zawodowej, drugim co do wielkości kosztem była organizacja otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych, a następnie dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Wydatki na funkcjonowanie zakładów aktywności zawodowej stały się dominującą pozycją w wydatkach województwa lubelskiego, jednak nadal jest zachowana zasada finansowania wszystkich zadań województwa w sferze rehabilitacji. Obciążenie „sztywnym” wydatkiem, jakim jest coroczne dofinansowywanie kosztów działalności zakładów staje się dotkliwie dla samorządu województwa, zwłaszcza wtedy, kiedy z powodu niewystarczających środków nie ma możliwości realizacji uzasadnionych wniosków o dofinansowanie robót budowlanych w obiektach, w których prowadzona jest rehabilitacja osób niepełnosprawnych. Wydatkowanie środków na zakłady aktywności zawodowej istotnie obniża kwoty jakie pozostają w dyspozycji samorządu na zlecenie zadań organizacjom pozarządowym. Odbywa się to z dużą szkodą dla niewielkich organizacji, które nie mają stałego finansowania i trudno im pozyskać środki na różne projekty,

a jednocześnie należy podkreślić, że to właśnie zlecenie zadań pozwala zabezpieczyć najbardziej zróżnicowane potrzeby związane z rehabilitacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, począwszy od podnoszenia kompetencji i umiejętności kadry pracującej z osobami niepełnosprawnymi, poprzez kompleksową, systematyczną, rehabilitację i aktywizację osób niepełnosprawnych, aż do zabezpieczenia potrzeb tych osób związanych z codziennym funkcjonowaniem. Organizacje są coraz lepiej przygotowane do realizacji projektów. Podejmują coraz bardziej specjalistyczne, złożone działania. Korzystają z nowych form i rozwiązań w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych. Dostrzegając luki w systemie rehabilitacji, wychodzą naprzeciw różnorodnym potrzebom środowiska osób niepełnosprawnych, zabiegając zwłaszcza o rozwój wsparcia środowiskowego. Liczba beneficjentów ostatecznych w ramach zadań zleconych wynosi corocznie kilka tysięcy osób. Skuteczna pomoc organizacjom w tym zakresie wymaga zmian systemowych, które umożliwią ciągłość finansowania zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe. Obecnie, w sytuacji dużego obciążenia realizacją pozostałych zadań samorządu województwa, w tym zwłaszcza finansowaniem działalności zakładów aktywności zawodowej i pokrywaniem kosztów utworzenia nowych zakładów, zabezpieczenie wystarczających środków dla organizacji pozarządowych na zlecenie zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, będzie coraz trudniejsze.